

Faremarksmanualen

Merete Studnitz,
Videncentret for Landbrug,
Økologi
Den 4. september 2014

Faremarksmanual til landbrugsskolelærere

- I er her fordi I skal undervise i økologisk svineproduktion
- Mit mål er at gøre faremarksmanualen til et godt undervisningsværktøj til jer

Faremarksmanual til landbrugsskolelærere

- Intro til manual
- Faktaark 1-14
- Faktaark i spil
- Manual forstås med voksbehandling
- Anvendelse af manualen – brain storm

Intro til faremarksmanual

- Formål
- Baggrund
- Målgruppe
- indhold

Formål med faremarksmanualen

- - at hjælpe personalet i faremarken til at øge *antallet af fravænnede grise på friland* både **konventionelle** og **økologiske**

Baggrund for faremarksmanualen

- *øge antallet af fravænnede grise på friland*
- Projekt MERFRIGRIS v. Simme Eriksen, UHF
- Nye hytter – ny management

Faremarksmanualens tilblivelse

- Heidi Mai-Lis Andersen har interviewet
- Frilandsproducenter **konventionelle** og **økologiske**
- Indarbejdet forskningsresultater, lærebøger og faglitteratur

Målgruppe for Faremarksmanualen

Henvender sig til personer med ansvar for eller arbejde i faremarken

- Nyansatte i faremarken – laminerede faktaark
- Rutinerede soholdere – baggrundsafsnit
- Rådgivere – samlet, systematiseret viden
- Landbrugsskolelærere og –elever + spil

Indholdet i faremarksmanualen

- Baggrund for og opskrift til at opnå de bedste produktionsresultater i faremarken
- Etablering af farefold fravænning
- Baggrundsafsnit: rutiner forklaret og beskrevet

- Lovgivning
- Faktaark: rutiner som anvisninger og billeder
- Konventionelt **Økologisk**

FAKTAARK 1 - 14

”Den vigtigste enkeltfaktor for at få den økologiske svineproduktion til at virke er **MANAGEMENT**.
Pasning og overblik overtrumfer alt andet”

Dyrlæge Niels Hjørnholm

Vedligeholdelse af omfangshegn og inderhegn

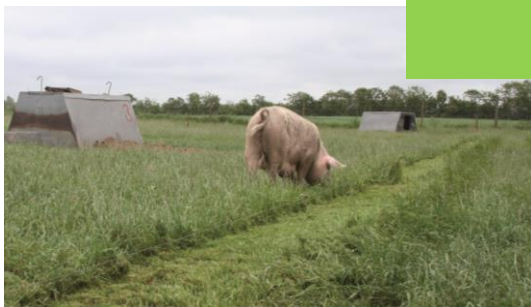

Ræve er en reel udfordring for produktionen

Hunde er en hjælp – men ingen forsikring

**Hegnet fungerer, når det er tæt
Gør det til en fast rutine at efterse
hegnet**

Indretning af farefold

Hytter og foder flyttes for hver ny faring

Hytten skal være beskyttelse mod vind, regn og rovdyr

**Mindst mulig miljøbelastning
Opfyldte søers og grises behov**

Sølehul er en del af indretningen

Klargøring af hytte – istandsættelse og halmtildeling

Reparerer hytterne før søerne kommer ind

Hytten skal være tæt

Hytten skal være i orden hele året
Reparerer *før* indsættelse

Et halm-trick

Flytning af søer til faremarken og tjek af søerne ved indsættelse

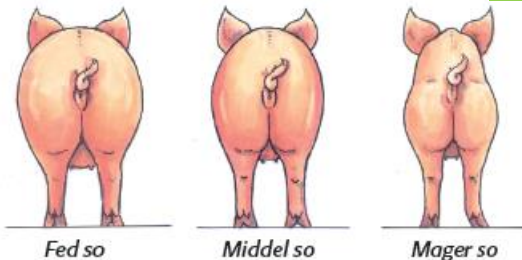

Med tillid går det nemt

Gør det let for dig selv at holde øje med "OBSsøer"

Forebyg faringsproblemer ved at tjekke søer ved indsættelse

Huldbedømmelse med hænder og øjne

Daglige rutiner før faring

Tjek hegnet en gang om ugen

Gennemfør faste daglige rutiner!

Hold rævene UDE!

Vejledende tildeling af foder, FEso pr. dag før faring

Dage før faring	28	3	2	1	Forventet faring
Mængde, FEso	3,5 – 4	3,5 – 4	2,5 – 3	2,5	1,5* – 2,5 <i>* hvis der er risiko for farefeber</i>

Udfyld med egen foderplan

Hos os er fodermængde i perioden: Fra _____ til _____ ny foderplan dato:

Dage før faring	28	3	2	1	Forventet faring
Mængde, FEso eller kg					

Forberedelse til faring – 2 dage før

Soen har en stærk tilbøjelighed til at bygge rede

Trinbræt med rampe til grise der er faldet ud

Opmærksomhed og tid fra personalet i faremarken er givet godt ud!

Sørg for at det er let for soen at få vand, hvis der er tegn på problemer

Klimaet i hytten

Smarte vinterstrimler kan reguleres

Lukning af hytte, hvis temperaturen er over 10C

**Klimaet i hytten kan variere meget
Minimér udsving!**

Grisene afslører temperaturen i hytten

Faring

Tilse uden at forstyrre

Pas på dig selv, når faringshjælp er påkrævet

Ro til soen og overvågning under faring er en balancegang

Søer kan blive påpasselige omkring faring

Daglige rutiner fra faring til fravænnig

Rask højtydende so med friske grise 😊

Kend faresignalerne!

Gennemfør faste daglige rutiner!

En diegivende so drikker op til 50 liter vand om dagen – også i frostvejr.

Kuldudjævning

Kuldudjævning, når der er plads til
overskudsgrise hos andre der lige har faret

Hvad så vi igår?

To-Trins-ammeso

Kastration og smertelindring

Hav styr på arbejdsgang og materialer

**Vær meget opmærksom på egen sikkerhed.
Værn bedst muligt om grisen**

Vær altid to i faremarken under kastration

Pattegrisene fra 2. leveuge

Fjern forgård eller trinbræt, når grisene vil følge med soen

Vigtigt at fodre efter huld, temperatur og kuldstørrelse

Bedst at fodre so og grise hver for sig

Vejledende tildeling af foder, FEso pr. dag før faring

Dage efter faring	0	2	7	14	21	28	35*	42
Sommer 15–20°C								
Mængde, FEso	3,25	3,75	6,5–7,00	8,70–9,75	10,75–13	10,75–13	10,75–13	10,75–13

Hos os er fodermængde i perioden: Fra _____ til _____ ny foderplan dato:

Dage efter faring	0	2	7	14	21	28	35*	42
Mængde, FEso eller kg								

Udfyld din egen foderplan

Fravænning

Lok soen ind i transportvogn med foder

Søerne flyttes med tillid
Grisene flyttes med ro

Hav en ruminddelt vogn

Arbejdssikkerhed

Mindre risikabelt at gå ind i en hytte med to udgange

De fleste søer er omgængelige –
men
det er soens natur at passe på
sine grise

Brug "baglågen" for en sikkerhedsskyld

Faremarksmanual til landbrugsskolelærere

- ✓ Intro til manual
- ✓ Faktaark 1-14
- 👉 Faktaark i spil
 - Manual forstås med voksbehandling
 - Anvendelse af manualen – brain storm

Faremarksmanual til landbrugsskolelærere

- ✓ Intro til manual
- ✓ Faktaark 1-14
- ✓ Faktaark i spil
- 👉 Manual forstås med voksbehandling
 - Anvendelse af manualen – brain storm

Faremarksmanual til landbrugsskolelærere

- ✓ Intro til manual
- ✓ Faktaark 1-14
- ✓ Faktaark i spil
- ✓ Manual forstås med voksbehandling
- 😊👉 Anvendelse af manualen – brain storm

Faremarksmanual til landbrugsskolelærere

- Det får I med hjem:
 - Faremarksmanualen og 14 faktaark
 - Et sæt spørgsmålskort til faktaark
 - Skabelon til spørgsmålskort til faktaark
 - Power point med de 14 faktaark